



**Південна  
фондація педагогіки**

**«ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ  
СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ  
ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК»**

---

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА  
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**11–12 серпня 2017 р.  
Одеса**

**Громадська організація  
«Південна фундація педагогіки»**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ РОБІТ**  
учасників міжнародної  
науково-практичної конференції

**«ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ  
ПЕДАГОГІЧНИХ ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК»**

**11–12 серпня 2017 р.**

**Одеса  
2017**

## ЗМІСТ

### СЕКЦІЯ 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

- Головнєва О. В.**  
БАР'ЄРИ СПІЛКУВАННЯ У СТУДЕНТСЬКОМУ КОЛЕКТИВІ  
ТА ЗАСОБИ ЇХ ПОДОЛАННЯ.....8
- Гурлєва Т. С., Журавльова Н. Ю.**  
ОСОБИСТІСНИЙ ВИБІР ПО ВИСХІДНІЙ:  
ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА В КРИЗОВИХ УМОВАХ..... 11
- Єрмоласва Є. С.**  
РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ У СУЧАСНОМУ ЖИТТІ ..... 14
- Карпова М. Є.**  
ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ МАЙБУТНІХ ПЕДІАТРІВ  
ЯК СКЛАДОВА КОМАНДНОЇ РОБОТИ ..... 17
- Коваленко-Кобилянська І. Г.**  
РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЯК ШЛЯХ ОПТИМІЗАЦІЇ  
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В СТАРОСТІ..... 19
- Кузнецова М. М.**  
САМООРГАНІЗАЦІЯ УЧЕБНОЇ ДЕЯТЕЛЬНОСТІ  
У ОПТИМІСТИЧНИХ І ПЕССИМІСТИЧНИХ СТУДЕНТІВ ..... 20
- Лисенко О. С.**  
ПОСТТРАВМАТИЧНИЙ СТРЕС  
ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ ..... 24
- Пирог Г. В., Пирог О. В.**  
ТЕОРЕТИКО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ  
ПРОБЛЕМИ ЗВ'ЯЗКУ МИСЛЕННЯ І ПИСЬМА ..... 26
- Товстоко́ра Ю. В.**  
ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ  
СТУДЕНТІВ РІЗНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ..... 29

### СЕКЦІЯ 2. ПЕДАГОГІЧНА ТА КОРЕКЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

- Агаркова А. І.**  
СОЦІАЛЬНЕ Я В СТРУКТУРІ Я-КОНЦЕПЦІЇ ОСОБИСТОСТІ.....33
- Бриндіков Ю. Л.**  
ХАРАКТЕРИСТИКА ІННОВАЦІЙ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ  
РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ –  
УЧАСНИКАМИ БОЙОВИХ ДІЙ ..... 36
- Брушневська І. М.**  
ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ  
У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗНМ.....38

Єрмолаєва Є. С.  
аспірант кафедри психосоматики та психологічної реабілітації  
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова  
м. Київ, Україна

## РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ У СУЧАСНОМУ ЖИТТІ

Відомий філософ та математик Бертран Рассел у 1930 р. назвав прагнення до «щастя» та «благополуччя» однією з найважливіших тем людства. Сьогодні благополуччя має різноманітні форми. Нас цікавить дослідження психологічного благополуччя, отже з чого все починалось [18, с. 31] ?

Починаючи з середини 20-го століття науковці все частіше досліджували проблему позитивного психологічного функціонування. У рамках позитивної психології у 1969 р. Н.Бредбьорн вперше сформулював поняття «психологічне благополуччя»(ПБ) [14, с. 32].

Основні існуючі підходи до вивчення психологічного благополуччя-гедоністичний та евдемоністичний підхід.

Гедоністичний підхід-основними характеристиками є переживання задоволеності та незадоволеності життям, баланс позитивного та негативного, поганого та хорошого [6, с. 49].

Теорія Н. Брьодберна полягає у балансуванні позитивних та негативних афектах. На його думку, усі події повсякденного життя людини відображаються у свідомості відповідними кольорами-позитивні (радість, успіх та ін.) та негативними( смуток, розчарування, злість та ін.). Різниця між негативними та позитивними афектами є показником психологічного благополуччя та відображає загальний стан задоволеності життям Н.Бредбьорн розробив методуку «Шкала балансу афекту», яка досі використовується під час досліджень [14, с. 206 ].

Теорія Е.Дінер полягає у когнітивній та емоційній сторонах самосприйняття. Автор вважає, що більшість людей інтерпретують події власного життя у контексті «добре-погано» і така інтелектуальна оцінка завжди має емоційне забарвлення. Таким чином Е Дінер виокремив поняття «суб'єктивна психологія», яка в свою чергу має структуру: задоволеність життям, позитивний та негативний вплив [16, с. 51].

Евдемоністичний підхід базується на ідеї повноти самореалізації людини. Особистісне зростання-головний та необхідний аспект благополуччя.

О.О. Кронік визначає центральним поняттям своєї теорії умови та засоби набуття щастя, де щастя-форма переживання повноти буття пов'язаного з самосправдженням [11,с. 37].

Деякі вчені зараховують К.Ріфф до представників евдемоністичної теорії, інші виділяють окрему ланку для її досліджень [10, с. 93]. К.Ріфф поєднала у своїй концепції теорії, які стосуються позитивного психологічного функціонування (А. Маслоу – особистість, що самоактуалізується та самовдосконалюється, К. Роджерса – особис-

тість, що повноцінно функціонує, Г. Оллпорта – зріла особистість, М. Яхондигармонійне співвідношення «Я-концепції» з реальністю та ін.) та створила 6 критеріїв позитивного функціонування [17, с. 1074]: самосприйняття; позитивні стосунки з оточуючими; управління оточуючим середовищем; особистісний ріст; мета в житті; автономія; Відповідно теорії К.Ріфф ПБ можна інтерпретувати, як складний, інтегральний феномен, що характеризує позитивне функціонування особистості та виражається у суб'єктивному відчутті задоволеності життям, реалізації власного потенціалу і залежить від суб'єктивної якості комунікацій особистості з оточуючими [9, с. 89]. У подальшому К. Ріфф створила опитувальник «Шкала психологічного благополуччя», який досі залишається найпопулярнішою методикою у дослідженнях ПБ [5, с. 110].

Не варто забувати про теорію самодетермінації Е. Десі та Р. Райана. Суть якої полягає у знаходженні закономірностей особистісного благополуччя та реалізацією фундаментальних психологічних потреб особистості: потреба в автономії, компетентність, позитивні стосунки [15, с. 937]. Відповідно теорії самодетермінації задоволення потреб пов'язане з актуальним соціальним контекстом: якщо середовище сприяє їх задоволенню, то підвищує рівень благополуччя в іншому разі – зменшує [19, с. 151].

П. Фесенко та Т. Шевеленкова розуміють психологічне благополуччя, як цілісне переживання, яке проявляється в суб'єктивному відчутті щастя, задоволеності собою, власним життям, а також пов'язане з базовими людськими цінностями та позитивним функціонуванням особистості, що найбільш вдало узагальнила у 6-компонентній теорії психологічного благополуччя К. Ріфф [12, с. 99; 17, с. 1076].

Сьогодні, як ніколи актуальні дослідження понятійного апарату психологічного благополуччя. Існує багато теорій та розроблені моделі психологічного та суб'єктивного благополуччя сучасними психологами, найвідоміші з них: модель суб'єктивного благополуччя Л.В. Кулікова – злагодженість психічних процесів та функцій, відчуття цілісності внутрішньої рівноваги [7, с. 96]; психофізіологічна модель психологічного благополуччя.

Л.В. Вороніної – окрім об'єктивних та суб'єктивних критеріїв виявлені ресурсні установки, які грають роль психологічних факторів, завдяки яким стає можливим психологічне благополуччя [2, с. 96]; модель психологічного благополуччя О.С. Ширяєвої-ПБ у контексті проблеми екстремальних умов життєдіяльності [13, с. 189]; модель психологічного благополуччя Ю.М. Олександрова – дослідження взаємозв'язку часової перспективи особистості та психологічного благополуччя [8, с. 15]; теоретична модель особистого благополуччя М.О. Батуріна – ПБ – системне утворення психіки [1, с. 6]; модель суб'єктивного соціального благополуччя Т.В. Данильченко – дослідження впливу різних видів соціального порівняння, соціальних потреб та соціально-демографічних характеристик та суб'єктивне благополуччя особистості [4, с. 274].

Усі ці моделі розглядають ПБ як кінцеву ціль життєдіяльності особистості. Невже тільки досягши повноцінного саморозвитку, самоактуалізації, гармонії, злагодженості психічних процесів, тільки тоді можна буде сказати, що особистість психологічно благополучна? А доки поставлені цілі не реалізовані чи можна взагалі вважати її особистістю, раз психологічне благополуччя відсутнє? Тому логічне припущення, що психологічне благополуччя-це психологічний конструкт, який відображає стан сформованості психічних явищ(самоактуалізації, особистісної зрілості, гармонії особистості та ін.) та притаманний кожній людині. Таким чином, у кожної особистості є психологічне благополуччя і це постійне утворення, але рівень розвинення ПБ може відрізнятися. І усі існуючі фактори ПБ, які раніше були сформовані дослідниками, можуть грати роль базису для створення методологічної програми виміру цього стану та його

## ЛІТЕРАТУРА

1. Батурин Николай Алексеевич, Башкатов Сергей Александрович, Гафарова Наталья Владимировна Теоретическая модель личностного благополучия // Вестник ЮУрГУ. Серия: Психология. – 2013. – №4. – С. 4-14.
2. Воронина А.В. Оценка психологического благополучия школьников в системе профилактической и коррекционной работы психологической службы: дис. ...канд. психол. наук: 19.00.04. – Томск, 2002. – 220 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.diss.rsl.ru/diss.aspx?orig=/rsl0102000000/rsl01002336000/rsl01002336295/rsl01002336295.pdf>.
3. Всесвітній словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.worldwidedictionary.org/%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%83%D1%87%D1%87%D1%8F>.
4. Данильченко Т. В. Суб'єктивне соціальне благополуччя: психологічний вимір : монографія / Т. В. Данильченко ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Чернігів : Десна Поліграф, 2016. – 543 с.
5. Дергачева О.Е. Автономия и самодетерминация в психологии мотивации: теория Э. Деси и Р. Райана / О.Е. Дергачева // Современная психология мотивации; под ред. Д.А. Леонтьева. – М.: Смысл, 2002.
6. Каргіна Н.В. Основні підходи до вивчення психологічного благополуччя особистості: теоретичний аспект / Н.В.Каргіна // Наука і освіта. – 2015. – № 3. – С. 48-55 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO\\_2015\\_3\\_10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO_2015_3_10).
7. Куликов, Л. В. Психология настроения личности : Дис. ... д-ра психол. наук : СПб. – 1997.
8. Олександров Ю. М. Саморегуляція як чинник психологічного благополуччя студентської молоді : автореф. дис. канд. психол. наук. : спец. 19.00.01 «Загальна психологія, історія психології» / Ю. М. Олександров. – Харків, 2010. – 23 с.
9. Пахоль Б. Є. Суб'єктивне та психологічне благополуччя: сучасні і класичні підходи, моделі та чинники / Б. Є. Пахоль // Український психологічний журнал. – 2017. – № 1(3). – С. 80–104.
10. Позднякова Е. Понятие феномена «Психологическое благополучие» в современной психологии личности / Е.Позднякова // Психологический журнал. – 2007. – № 3. – С. 87-102.
11. Поліванова О.Є. До проблеми визначення психологічного змісту поняття «психологічного благополуччя» / О.Є. Поліванова, О.В. Гуляєва// Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія Психологія. – 2015. – № 1150, вип. 57. – С. 34-39 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIPC\\_2015\\_1150\\_57\\_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhIPC_2015_1150_57_9)
12. Шевеленкова Т. Д. Психологическое благополучие личности (обзор основных концепций и методика исследования) / Т. Д. Шевеленкова, П. П. Фесенко // Психологическая диагностика. – 2005. – № 3. – С. 95-129.